

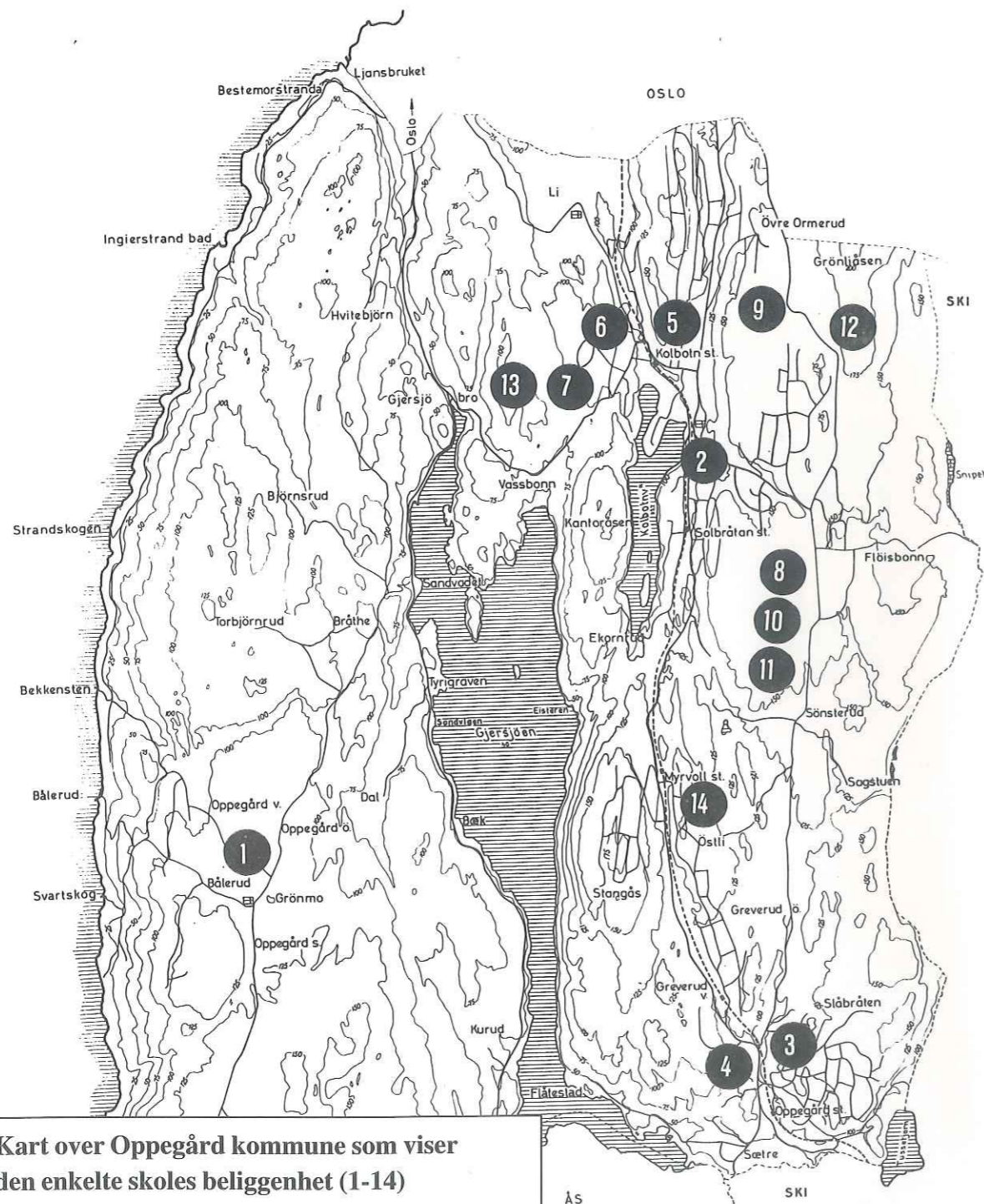
OPPEGÅRD HISTORIELAG

Kalender 1997

Akershus fylke nr. 40 Kolbotn skole, Oppegård h.

Skolene i bygda

Kart over Oppegård kommune som viser den enkelte skoles beliggenhet (1-14)

1. BÅLERUD - 1863-1951
2. KULLEBUNDEN - 1868-1914
3. GAMLE GREVERUD - 1910-1921
4. GREVERUD - 1921
5. KOLBOTN - 1922
6. MIDDELSKOLEN - 1914-1959
7. INGIERÅSEN - 1959
8. SOFIEMYR - 1964
9. HELLERASTEN - 1967
10. FLØYSBONN - 1970
11. OPPEGÅRD GYMNAS - 1970
12. TÅRNÅSEN - 1973
13. VASSBONN - 1980
14. ØSTLI - 1992

Forsidebildet er et postkort av Kolbotn skole, som ble åpnet i 1922 - og som derfor kan feire 75-års-jubileum i 1997.

Som emne for 1997-kalenderen har vi valgt skolene i Oppegård. Dette skyldes ikke minst at vi er inne i markeringen av to viktige skolejubileer - Greverud skole feiret sitt 75-årsjubileum i 1996 og Kolbotn skole feirer samme jubileum i kalenderåret 1997. Vi vet at både kommune og begge skoler vil markere jubileene, men kalenderkomiteen i Oppegård Historielag ønsker også å bidra på vår måte - med en kalender der kommunens skolehistorie er gjennomgangstema. Bildene er i hovedsak hentet fra kommunens fotoarkiv på Biblioteket - stoffet først og fremst gjennom Eivind Barca «Oppegård kommunes historie» (1965), Hans Christen Mamen «Kirke og menighet i Oppegård» (1976), Kaare Petersen «Guttedager på Kolbotn» (1989) og Oppegård kommunes «Skoleverket i Oppegård 86/87».

Omgangsskolen

Danskekongen Kristian IV kom i 1739 med «Forordning om Skolerne paa Landet i Norge og hvad Klokkerne og Skoleholderne derfor maa yde». Loven la ansvaret for skolen i prestens og almuens hender - ofte var det derfor tilfeldig hva som skjedde. Tilløp til skole i Oppegård ble det i tiden som fulgte, men det var først fra 1780 at skolevesenet kom inn i mer ordnede former. Da skoleforordningen kom, var Chr. Ruge sogneprest i prestegjeldet - og han hadde ord på seg for å være den beste presten som sognet noensinne hadde hatt. I de neste 30 årene etter Ruges død hadde imidlertid sognet ikke mindre enn fire prester, og det er trolig at skolevesenet led på grunn av dette.

Først i 1779 fikk sognet en ny prest som det var tak i - Thomas Rosing. I bygdas eldste kommunale dokument - «Protocol for Skolevæsenet i Næsoddens Præstegjeld fra Aaret 1780» - heter det at han «føyede Anexets Almue med at antage Jørgen Jørgensen Braaten under Oppegård ad interim til Anexets Skoleholder, thi jeg finder han er ligesaa godt oplyst som yndet der, og ihvorvel han er 67 år, dog temmelig beqvem til at undervise, til hvilket han en Tiid lang med nytte har været brugt der i Sognet». Rosing hadde innkalt til folkemøte 2. oktober 1780 for å få orden på fattigkommisjonen. Han brukte anledningen til å ta opp skolevesenet også. Han redegjorde for gjeldende lover og skolens inntekter - og da skolen ikke hadde noe inventar, ville han gjerne gi skolen noen bøker. Almuen avgjorde at såvel fattigvesenet som skolevesenet skulle organiseres hver for seg på Oppegård og Nesodden. Skolens inntekter kom blant annet gjennom kollekter og frivillige gaver - og straffepenger for helligbrøde ... De bøkene som sogneprest Rosing gav til Oppegård skole var «Udtog af Pontoppidans Forklaring, Catechismi Anatomie, Spørsmal over Cate-

chismo, Bibelske Historier og Advarsel mod Drukkenskap». I en inventarliste 70 år senere ser vi at skoleholderen i Oppegård fremdeles har de samme bøker i sin skoleskreppe.

Sognepresten kunne erklære skolen begynt i Guds navn på Sjødal ved Bundefjorden den 23. oktober. Det var omgangsskole det var snakk om - læreren var en uke på hver gård og sognet var delt inn i roder.

Det var 12 ukers skolegang i året, og læreren oppholdt seg vanligvis på gården gjennom hele uken - og gården måtte holde kost og losji. Elevene derimot dro hjem etter endt skoledag fordi det var behov for dem i gårdsarbeidet. Fra skolehistorien kan nevnes at det 19. oktober 1829 var eksamen på Grønmo gård. Sognepresten var tilstede og 29 elever møtte. Inger Marie Ormerud på 14 år fikk «slett» både for innatlesning og for utenat, mens hun for «Kundskaber» fikk mådeligt. Broren Ingemund gikk det ikke bedre med - når det gjelder «utenat» står det ganske enkelt at han intet kunnet. Det var også andre som fikk dårlige karakterer, men i merk-nadsrubrikken står det unnskyldende «Ikke fått Tilladelse til at søge Skolen». Ellers er det forsømmelsene som slår en mest når man leser dagboken. «Forsømt i flere Aar» - «Forsømmer alltid» - «Aldri søgt Skolen» - «Ei søgt Skolen paa 2 Aar» - «Forsømmer uden Aarsag» - «Forsømmer af Mangel paa Sko og Klæder» - «Forsømmer fordi Moderen er syg». «Det er megen ligegyldighed», har en av lærerne notert i boken. Men det hendte jo at hele skolen tok fri - for som det heter, «Umuligt at holde Skole fordi det er Skuronn» ...

I 1843 var det 59 barn som var skolepliktige og Oppegård var delt inn i tre roder. Gårdene vest for Gjersjøen var første rode (Sjødal, Oppegård, Dal, Grønmo, Kurud og Bålerud). Den andre roden var Ormerud, Hvitebjørn, Li, Kullebunden og Ekornrud - den tredje Myrvoll, Greverud og Sætre. I rode 1 var det 25 elever, rode 2 hadde 23 elever og rode 3 hadde 11 - men av disse var det noen som sjelden eller aldri møtte.

Den første omgangsskolelæreren Jørgen Jørgensen Braaten døde samme høsten han begynte. Han ble begravet på fattigvesenets regning - det var nok ikke lønnsomt å være lærer ...

Hans Hansen Aasen ble ansatt som lærer etter Braaten - han virket i 11 år med 8 daler i året som lønn. Senere kjenner vi følgende omgangsskolelærere:

Lars Syversen Holmen (1792-1797)

Peder Olsen (1797-1815)

Samuel Samuelsen (1816-1837)

Ole Peder Thorstensen (1837-1838)

Hans Johnsen (1839-1864)

Skoleplan for Oppegaards folkeskoler.

Skolens ordning.

§ 1.
Oppegaards skolekommune inddeles i 3 kredse: 1) Baalerud, 2) Greverud, 3) Kullebund. For tiden er Baalerud og Greverud skole 4-delt og Kullebunds skole 6-delt. I Kullebunds skole er indført 3 timers daglig undervisning for hver klasse, med lørdage fri for smaaskolen. Hver klasse ved alle skoler har 20 ukers undervisning, samt tillægges hver skole 2 1/6 ukers haandgjærings-undervisning for piker. Mellem hver undervisningstid gives 10 minutters frikvarter mellem 3die og 4de time 1/2 time. Denne halvtid regnes ikke med i undervisningen.

§ 2.
Skoleaaret regnes fra 1ste mai til 30te april.

Timefordelingstabel.

	6-delt skole						4-delt skole			
	1. avd.		2. avd.		3. kl.		1. avd.		2. avd.	
	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.
Kristendomskundskap...	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Norsk	10	10	10	11	11	11	10	10	11	11
Regning	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Historie	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Geografi	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Naturkundskap	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Skrivning	4	3	3	2	2	3	1	1	2	2
Sang	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Gymnastik				1	1	1			1	1
Haandarbeide og sløid.				2	2	2			2	2
	30	30	30	36	36	36	30	30	36	36

*) Tillægges i vinterhalvaaret historieundervisningen.

Skolens tugt.

§ 48.
Barn, som viser et dadelværdig forhold, har læreren at advare og formane. Frugter ikke dette, og læreren finder legemlig tugtelse fornøden, kan han tildele saadan efter samraad med og i overvær av en medlærer eller et av tilsynsutvalgets medlemmer. Den maa kun tildeles med ris og aldrig paa en maate som kan være anstøtelig for sædeligheten, eller skadelig for barnets helbred, saaledes ikke med slag i hodet. Paa piker over 10 aar maa den ikke anvendes. Læreren bør derhos nøie vaake over sig selv, at han altid forholder sig med upartiskhet, og naar han straffer viser sindighet og aldrig bruker usømmelige uttryk. Naar legemsstraf er anvendt, anmerkes det i kopi-boken. Hvor kredsen paa bindende maate har erklæret sig derimot, kan legemlig straf selvfølgelig aldrig anvendes.

§ 58.

Spyttebakker i skoleværelser og gange skal altid indeholde enten noget vand, sand, fugtig sagmug eller torvstrø, hakket ener eller granbar. De skal daglig rengjøres, og deres indhold enten oppbrændes eller tømmes i kloakken, bingen, fjæren, eller et jordhul.

Fast skole fra 1863

I 1860 hadde Oppegård en fast lærer med tre omgangsskolekretser. Ved skoleloven av 1860 ble det satt sluttstrek for omgangsskolen - og fast skole med eget skolehus ble påbudt når skolekretsen hadde minst 30 barn. Fagene var lesning, skriving, regning, religion, sang og «utvalgte stykker av leseboken» - man tenkte da på historie, geografi og naturkunnskap. Også gymnastikk for gutter kunne opptas som skolefag.

I 1863 fikk Oppegård sin første faste skole, bygget på gården Båleruds grunn og med Hans Johnsen som lærer. Dette var et stort fremskritt for bygda. P. Pedersen var lærer fra 1865 til 1873. Han arrangerte skyteøvelser og skytekonkurranser ved skolen som begynnelse til faget fysisk fostring. Dette var også de første organiserte idrettskonkurranser i Oppegård.

Vi hopper frem til vårt eget århundre - og under presentasjonen av de 12 månedene er det bilder og historie knyttet til de seks eldste skolene i kommunen. Året før Oppegård ble egen kommune i 1915, vedtok «Oppegaards skolestyre 18de december 1914 v/ skolestyrets formand Harald Berg» det som kalles «Skoleplan for Oppegaards folkeskoler».

På 22 sider og 74 paragrafer redegjøres det detaljert for organiseringen av skolen i kommunen. Det er mye interessant lesning - vi har bare kunnet plukke ut enkelte momenter (se foregående side).

Mellomkrigstiden - ny giv i skolevesenet

Oppegård ble egen kommune i 1915 - etter å ha vært et anneks under Nesodden. Den unge kommunen var fattig med mange store saker å løse. En av de viktigste sakene var utbyggingen av elektrisitetsforsyningen. Allerede første sommer ble det opptatt et lån på 75.000 kroner, som Oppegårds innskudd i Follo Kraftselskap. Den 8. juli 1917 tentes lysene i Follobygdene.

En annen stor sak for den unge kommunen var behovet for folkeskoler. Fra 1910 til 1919 økte tallet på barn i skolepliktig alder fra 142 til 625. De to små skolebygningene på Bålerud fra 1863 og på Kullebunden fra 1868 var alt man hadde å møte utviklingen med. I Greverud skolekrets ble det derfor bygget en skole i 1910, like ovenfor den nåværende lærerboligen «Kollen», men den viste seg snart utilstrekkelig og ble revet i 1922 da den nåværende Greverud skole var tatt i bruk.

På Kullebunden fikk man en ny skole i 1914, tegnet av formannsskapssekretær Wilhelm Bærøe. Det er den skolen som i dag betegnes som «den gamle realskolen» og som ligger i Kapellveien. Denne fungerte som barneskole frem til 1922 da den nåværende Kolbotn skole stod ferdig. Etter denne tid ble skolen i Kapellveien omgjort til Oppegård kommunale høiere almenkskole, med andre ord middelskole.

Greverud skole fotografert i 1982 - til høyre «gamleskolen» fra 1921 og til venstre den nye skolefløyen som var ferdig i 1973. For omtrent 10 år siden ble de to bygningene forbundet med et mellombygg.

Etterkrigstiden

Kommunen tok et stort løft da den i 1921 og 1922 bygde folkeskolene på Greverud og Kolbotn og med lærerboliger som etter datidens krav var meget tilfredsstillende. Det skulle gå hele 42 år før en ny folkeskole ble reist. I mellomtiden var Bålerud skole borte. Den nesten 100 år gamle skolen hadde i 1950 bare 27 elever - og de ble fra 1951 kjørt med buss til Kolbotn.

Da de store fødselskullene fra 1946 og 1947 begynte å gjøre seg gjeldende fra 1953, ble folkeskolene på Greverud og Kolbotn raskt for små. Mens antall skolebarn i 1950 bare var 178, var det i 1955 hele 450. Som i 1920 måtte man leie midlertidige undervisningsrom i bygdas forsamlingshus.

Likevel var det den gamle Middelskolebygningen man første valgte å gjøre noe med - og bygging av ny realskole fikk første prioritet i 1955. Da imidlertid skolestyret i 1958 bestemte seg for å innføre den 9-årige linjedelte ungdomsskolen som en av de første kommuner i landet, ble planer og tegninger for realskolen endret i samsvar med dette. Resultatet ble Ingieråsen ungdomsskole som stod klar høsten 1959. Samme høst ble ny paviljong ved Kolbotn skole tatt i bruk. Samtidig begynte også tilslaget av barn fra de nye byggefeltene i kommunen å bli følbart - og nye folkeskoler ble bygget på Sofiemyr og Hellerasten på midten av 1960-tallet. I løpet av de siste 40 årene er åtte skoler blitt bygget i Oppegård.

Ingieråsen skole ble tatt i bruk i 1959. Høsten 1960 begynte de første ungdomsskoleklassene i Oppegård sin undervisning på denne skolen.

INGIERÅSEN SKOLE - 1959

Rikard Nordraaks vei 5, 1410 Kolbotn

Ingieråsen skole ble tatt i bruk i 1959. Det var den gang en kostbar skole med bygdas fineste idrettsanlegg - og kostet 4.5 millioner kroner. Beliggenheten høyt på «Bringebærhaugen» gav store friarealer rundt skolen. Det første året var det realskole og framhaldsskole i bygget. Fra 1960 ble 9-årig skole innført i Oppegård kommune, som en av de første i landet. Det tok to år til før realskolen ble avviklet. Den linjedelte ungdomsskolen med kursplandeling ble i 1970 avløst av vår nåværende ordning. Elevtallet har variert sterkt fra 210 i 1960 til 627 i 1970. I fem år leide skolen ut rom til Oppegård videregående skole.

SOFIEMYR SKOLE - 1964

Holbergs vei 37, 1412 Sofiemyr

Sofiemyr skole ble bygget i 1964 og kostet 2.5 millioner kroner. Det nye ved skolen var paviljongsystemet og kombinasjonsrom for undervisning i heimkunnskap, tekstilforming m.m. Det ble ved byggingen av skolen ikke laget eget kroppsøvingsrom / gymnastikksal. På grunn av økonomien skulle pengene settes inn i en kommunal idrettshall som var lovet ferdig straks etter skolen ble tatt i bruk. Dette skjedde imidlertid ikke og skolen var uten kroppsøvingsrom i mange år.

HELLERASTEN SKOLE - 1967

Hareveien 42, 1413 Tårnåsen

Skolen startet opp høsten 1967. Da hadde boligbyggingen på Øståsen kommet godt i gang, og man hadde behov for barneskole for de nye boligfeltene. Det ble tatt kontakt med A/S Selvaagbygg som stod som utbygger med spørsmål om firmaet også kunne føre opp en rimelig barneskole. Den totale utgift ble 3.5 millioner kroner. I forhold til andre skoler som ble bygd midt på 1960-tallet, var dette et meget billig skoleanlegg. De første årene var det derfor mange besøk fra andre kommuner som ville se hva slags skole Oppegård hadde fått for så lave kostnader ...

FLØYSBONN SKOLE - 1970

Holbergs vei 39, 1412 Sofiemyr

Fløysbonn skole var klar høsten 1970. Skolens lokaler er konsentrert i en bygning i tre etasjer. Midt i skolen ligger en kjerne med diverse materialrom i 1. etasje og skolebiblioteket i 2. etasje. Alle undervisningsrom ligger mot yttervegg. Fløysbonn skole har ikke eget gymnastikkanlegg, men benytter Sofiemyr Idrettshall sammen med Sofiemyr barneskole og Oppegård videregående skole. Da skolen startet høsten 1970, hadde den 347 elever i 14 klasser.

OPPEGÅRD GYMNAS / VIDEREGÅENDE SKOLE - 1970

Bregneveien, 1412 Sofiemyr

Oppegård kommunestyre vedtok i 1963 at kommunen skulle ha eget gymnas. August 1970 startet undervisningen opp med 56 elever, 27 på engelsklinjen og 29 på reallinjen - i nyoppussede klasserom i nordfløyen på Ingieråsen skole. Grunnen til at det var plass her var at kommunen med Fløysbonn skole samme år fikk sin andre ungdomsskole. Gymnaset holdt til på Ingieråsen i fem år - før Oppegård videregående skole stod klar høsten 1975. Ved 25-årsjubileet i 1995 hadde skolen uteksaminert tilsammen 4127 elever ...

TÅRNÅSEN SKOLE - 1973

Gjallarveien 13, 1413 Tårnåsen

Det skjedde en forsiktig oppstarting ved Tårnåsen skole høsten 1973, men det var først høsten 1974 at skolen offisielt ble overlevert til kommunen fra byggefirmaet Block Watne. Tårnåsen skole var Oppegårds svar på de åpne skolene da den var ny. Alle klassene hadde hvert sitt klasserom, men det var forutsatt at man skulle drive en del åpen undervisning i mediateket. I 1975 hadde skolen 18 klasser, men elevtallet var synkende de neste årene. Skolebruksplanen fra 1984 slo derfor Hellerasten og Tårnåsen skolekretser sammen, med Tårnåsen som barneskole og Hellerasten som ungdomsskole.

VASSBONN SKOLE - 1980

Chr. Sindings vei 55, 1410 Kolbotn

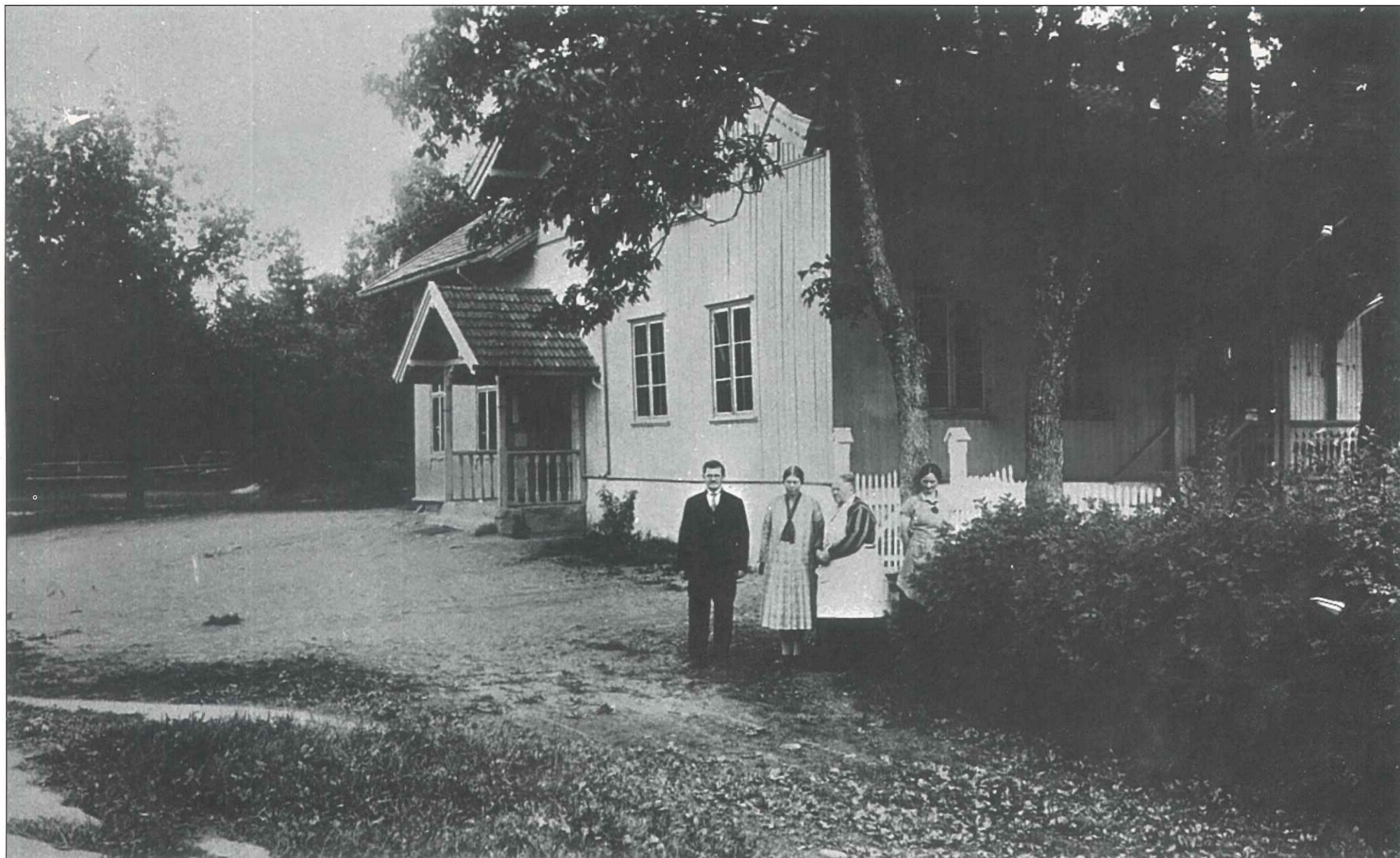
Undervisningen ved Vassbonn skole startet høsten 1980 med 44 elever i 3 småskoleklasser. Allerede to år senere var elevtallet steget til 232 elever i 10 klasser. Planløsningen ved skolen innebærer at all undervisning (unntatt trimrom) foregår på ett plan, at klasserommene ikke har dører mot korridorarealene - og at korridorene i stor grad er «konvertert» til fellesarealer som f.eks. mediatek. En rekke foldevegger gjør det mulig å velge grad av åpenhet.

ØSTLI SKOLE - 1992

Marens vei 9, 1415 Oppegård

Da Vassbonn skole ble bygget i 1980, representerte den med sin delvis åpne løsning noe nytt i Oppegård. Skolen ble lagt til rette for undervisning etter prinsippene i «integreert dag» - og planlagt ut fra erfaringene fra Vassbonn og andre skoler. Ved skolestart 17. august 1992 hadde skolen 130 elever i 6 klasser. Skolen ligger forøvrig på husmannsplassen Østli som opprinnelig lå under Østre Greverud. Marens vei, som skolen ligger i, er oppkalt etter en av plassens kvinner på 1800-tallet, Maren Ludvige Mørk, gift Andersen ...

Bålerud - bygdas første skole

Over: Bålerud skole omkring 1930 - fra venstre lærer Lundgård, Magda Huseby, fru Eielsen og fru Lundgård
 Under: Den gamle skolebygningen - nå Solheim - fungerer i dag som Grendehus på Svartskog.

Ved den nye skoleloven av 1860 ble det satt sluttstrek for omgangsskolen - og fast skole med egne skolehus ble påbudt. Oppegård hadde da en fast lærer med tre omgangsskolekretser, Hans Johnsen. Han hadde vært omgangsskolelærer siden 1840, og sognets innvånere var særdeles vel tilfreds med ham. Han ble lærer da Oppegård fikk sin første faste skole i 1863, bygget på grunnen til gården Bålerud på Svartskog, rett ved kirken. Det var ingen tilfeldighet at bygdas første faste skolehus ble lagt til Svartskogområdet. Her var dengang tyngdepunktet i Oppegård - med kirken og de største gårdene. Områdene ved Bundefjorden lå dessuten nærmest Nesodden - som Oppegård frem til 1915 var en del av.

Bålerud skole og klokkergård ble oppført i 1863. Den inneholdt en skolestue og lærerleilighet. Det hørte en del jord til eiendommen, og fjøs med låve ble oppført senere.

Haakon Eielsen Lundgård (1878-1953) var den siste læreren ved Bålerud som samtidig også var kirkesanger. Han var fra Ringeby og lærer flere steder før han kom til Bålerud skole i 1917 og var der frem til 1938.

Bålerud skole ble nedlagt etter 88 år. Fra skoleårets begynnelse 1951 ble skolebarna fra Svartskogområdet kjørt med buss til Kolbotn skole.

Januar

UKE	1	2	3	4	5
MANDAG		6	13	20	27
TIRSDAG		7	14	21	28
ONSDAG	1	8	15 ^o	22	29
TORS DAG	2 ^o	9 ^o	16	23 ^o	30
FREDAG	3	10	17	24	31 ^o
LØRDAG	4	11	18	25	
SØNDAG	5	12	19	26	

Nyttårsdag 1. januar

O.H. Jørgensborg - lærer og kirkesanger i 38 år

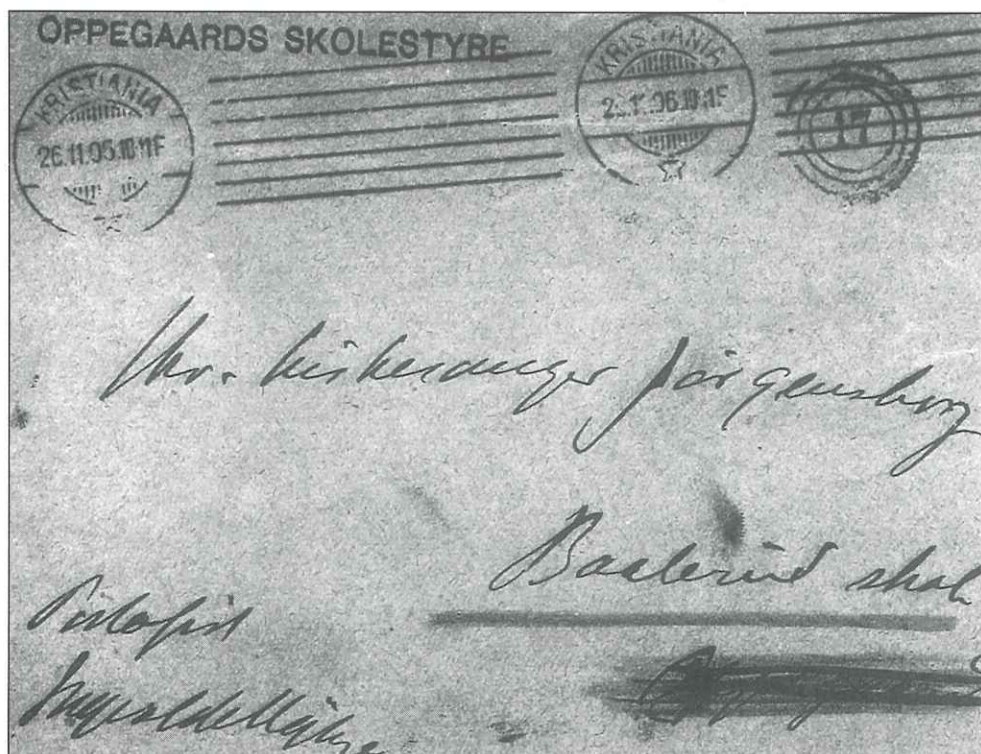

Over: Fotografi fra 1898 tatt utenfor Bålerud skole med lærer Ole Halvorsen Jørgensborg til høyre - og sannsynligvis hans kone Fredrikke Dorte Samuelsen til venstre.
 Under: Brev fra OPPEGAARDS SKOLESTYRE sendt i 1906 til Hr. kirkesanger Jørgensborg ved Baalerud skole. Brevet er «Portofrit» fordi det er et offentlig brev ...

Ole Halvorsen Jørgensborg (1853-1938) var en markant personlig ikke bare på Svartskog, men i hele kommunen. Han fungerte som lærer på Bålerud skole fra 1878 til 1916. Han var fra Brøttum, gikk på Hamar lærerskole. Han ble gift med Fredrikke Dorte Samuelsen (1849-1941), og de fikk fem barn.

Harald Stubberud var en av elevene til Jørgensborg og forteller - «Han var grei, men streng. Det kunne hende vi fikk en lusing, men han brukte aldri riset. Vi lærte mange salmevers. Jørgensborg var svær til å synge. Han ledet også sangkor, som ofte sang i kirken. Selv var han klokker, datteren Laura var organist».

Jørgensborg var lærer i 38 år, men poståpner gjennom hele 47 år, fra 1881 til 1927. Det første poståpneriet i Oppegård ble opprettet på Svartskog i 1870 under navnet Baalerud (Bårdrud fra 1921 og Svartskog fra 1929). Ved siden av å være lærer, kirkesanger og poståpner var Jørgensborg også medlem av ligningskommisjonen, overformyndieriet, forlikskommisjonen, fattigstyret og herredstyret. Han fikk Kongens fortjenestemedalje. Fru Jørgensborg var forøvrig sentralborddame på telefonsentralen på Svartskog.

Februar

UKE	6	7	8	9
MANDAG	3	10	17	24
TIRSDAG	4	11	18	25
ONSDAG	5	12	19	26
TORSDAG	6	13	20	27
FREDAG	7°	14°	21	28
LØRDAG	1	8	15	22°
SØNDAG	2	9	16	23

Fastelavnssøndag 9. februar

Kullebunden folkeskole - fra 1868

Over: Utenfor «Gamleskolen» på Kullebunden omkring 1917 - lærer Mehlum bakerst til venstre sammen med 2. og 3. klasse.

Under: Kullebund folkeskole lå der rundkjøringen Sønsterudveien / Skiveien nå ligger. Den ble bygget i 1868 og revet i 1966 etter å ha vært brukt som kommunal bolig.

I 1868 stod bygdas neste skole klar, fem år etter den første faste skolen på Bålerud. Kullebunden skole var bygget på en tomt under Kullebundbraaten og var gitt til kommunen av sjøkaptein Morten Anker som eide Kullebundbraaten. Skolen ble liggende der hvor rundkjøringen i krysset Sønsterudveien / Skiveien nå ligger, rett sør for Kolbotn kirke. Med dette hadde Oppegård to faste skoler, en vest i bygda på Bålerud og en øst i bygda på Kullebunden - etter omgangsskole gjennom mer enn 80 år.

Morten Anker gav gjennom gaveskjøte 18.10.1868 tomt til skole, stor 580 kvadratalen. Skylddelingsmennene fant imidlertid at det klarte seg med 306 kvadratalen og tilføyde - «Det hele er kun et lite berg».

Den da oppførte skolestue inneholdt kun det østre skoleværelset, gang og et lite kammer. Midtkorridoren og vestre skolestue ble oppført senere. Det måtte to ganger senere kjøpes mer grunn til skolen - den første tomten var åpenbart oppmålt i snaueste laget ...

På Kullebunden fikk man en ny skole i 1914. Denne fungerte som folkeskole frem til nåværende Kolbotn skole stod ferdig i 1922. «Gamleskolen» ble gradvis nedlagt som skole i løpet av disse årene - og ble revet i 1966 etter å ha vært brukt som kommunal bolig.

Mars

UKE	10	11	12	13	14
MANDAG	3	10	17	24 [○]	31 [○]
TIRSDAG	4	11	18	25	
ONSDAG	5	12	19	26	
TORS DAG	6	13	20	27	
FREDAG	7	14	21	28	
LØRDAG	1	8	15	22	29
SØNDAG	2 [●]	9 [●]	16 [●]	23	30

Palmesøndag 23., Skjærtorsdag 27., Langfredag 28., 1. Påskedag 30., 2. Påskedag 31. mars

Kullebunden folkeskole - Aar 1902-03

Over: «Gamleskolen» i krysset Sønsterudveien / Skiveien.

Under: Fra skoleprotokollen til Kullebunden folkeskole, Aar 1902-03, 2den klasse.

Gamle skoleprokoller er interessant lesning. Skoleprotokollen for 2. klasse på Kullebunden folkeskole for skoleåret 1902/03 viser at klassen hadde 8 gutter og 11 jenter. Elevene kommer fra den østre delen av Oppegård, fra Fattigboligen og Sæterbraaten i sør til Holmen og Langstrøm i nord. Det er opplysninger om «Faderens eller forsørgerens navn og stilling» og her finner vi seks «Forpagtere», to «Gaardbrugere», to «Sagmestere» og ellers «Smed, Snedker, Møller, Tømmermand og Husmand».

Det er også en oversikt over det som er gjennomgått i skoleåret:

Bibelhistorie: Gjennomgaaet ud fra Moses.

Katekisme: De 5 parter.

Geografi: Europa, udførligst om Norge, oversigt over de andre verdensdele, lidt alminneligt om jordens form, bevægelse, zoner osv.

Norgeshistorie: Fra Harald Haarfagre til Sigurd Jorsalfars død.

Naturfag: Menneskets legeme, pattedyr.

Regning: Øverste parti addition og subtraktion af decimalbrøk.

Nederste parti divition (hele tal).

Skrivning: Efter Hareide & Ringdal.

Sang: Nogle salmer og sange.

April

UKE	15	16	17	18
MANDAG	7°	14°	21	28
TIRSDAG	1	8	15	22°
ONSDAG	2	9	16	23
TORS DAG	3	10	17	24
FREDAG	4	11	18	25
LØRDAG	5	12	19	26
SØNDAG	6	13	20	27

Nr.	Barnets navn og bosted	Naar	
		født	optaget i skolen.
1	Johan Nilsen, Fattigboligen	5/5 90	1894
2	Martin Nilsen, Fattigboligen	5/5 90	94
3	Georg Edman, Langstrøm	2/14 90	98
4	Martin K. Taraldsrud	23/1 90	94
5	Jens Gustavsen Ødegården	19/3 91	98
6	Jørgen A. Hollet	6/4 90	98
7	Harald J. Ormerud	3/1 91	99
8	Karl Johan Hansen, nordre Østervind		

17. mai - HURRA ...

Over: 17. mai 1939 på Bålerud skole - lærerinnen, frøken Magda Huseby til høyre
 Under: Guttemusikken marsjerer ut fra Kolbotn skole 17. mai 1928, Hans Knutsen foran.

I heftet «Guttedager på Kolbotn» skriver Kaare Petersen om 17. mai. Det begynte med kraftig salutt fra diverse dynamitt-gubber nede ved Tjernet alt klokken syv om morgenen. Så var det flaggheising, sang av Mannskoret som stod oppstilt utenfor «Kringstjå», det store hvite huset rett overfor stasjonen (revet nå), og Guttemusikken bidro med «Ja vi elsker» og «Gud signe ...» da den kom i sving.

Og så var det selvsagt folkefest. Vi hadde ikke noen idrttplass eller torv, så man samlet seg utenfor folkeskolen eller et annet passende sted. Underholdningen var den tradisjonelle - eggeløp, sekkeløp og ballkast, og det mest spennende, klatrestang. Det var reist en 6-8 meter høy stang og øverst en tverrligger hvor det hang premier av forskjellige slag. De som greide å klatre til topps kunne hente med seg en etter fritt valg. Men det var ikke lett. For en snedig arrangementskomite hadde smurt inn den øverste delen av stangen med grønnsåpe ...

Det hørte med til tradisjonen at man skulle ha nye klær 17. mai. Vi guttene fikk gjerne en hjemmesydd matrosdress. Den skulle være hvit og helst med lange bukser. Og matroslue med «Norge» eller «Eidsvold» i gullbokstaver rundt kanten. Og selvsagt hørte det med nye turnsko. De skulle vare hele sommeren. Men hverken dressen eller skoene var særlig hvite når kvelden kom og festen var over ...

Mai

UKE	19	20	21	22
MANDAG	5	12	19	26
TIRSDAG	6°	13	20	27
ONSDAG	7	14°	21	28
TORS DAG	1	8	15	22° 29°
FREDAG	2	9	16	23 30
LØRDAG	3	10	17	24 31
SØNDAG	4	11	18	25

Off. høytidsdag 1., Kr. Himmelfartsdag 8., Grunnlovsdag 17.,
 1. Pinsedag 18., 2. Pinsedag 19 mai.

Gamle Greverud skole - første skole i Oppegård syd

Over: Gamle Greverud skole i 1912, to år etter undervisningen kom i gang.
Under: Elevene fotografert utenfor skolen samme år.

Med byggingen av Bålerud skole i 1863 og Kullebunden skole i 1868 hadde Oppegård fått to faste skoler, noen år etter den nye skoleloven av 1860 hadde avskaffet omgangsskolen. Nå var Oppegård godt dekket med skoler i mange år, men på begynnelsen av dette århundre var det stadig flere røster som hevet seg for en egen skole i Oppegård syd. Folketallet særlig i den østre delen av kommunen hadde økt betraktelig på slutten av 1800-tallet og begynnelsen på 1900-tallet, slik at Kullebunden skole var i ferd med å bli sprengt. Åpningen av jernbanen (Smaalensbanen) i 1879 hadde ført til at tyngdepunktet i kommunen mer og mer flyttet fra Svartskogområdet og Bundefjorden til områdene omkring Oppegård stasjon, lenge den eneste stasjonen i bygda. I Greverud skolekrets ble det derfor bygget. Den ble tatt i bruk i 1910 og lå rett ovenfor lærerboligen «Kollen» ved Kongeveien, øst for jernbaneundergangen. Med den store befolkningsøkningen i kommunen fra 1910 til 1920, blant annet oppover i Sætreskogen øst for stasjonen, ble skolen imidlertid snart for liten og gjorde bygging av en ny og større Greverud skole nødvendig. Gamle Greverud skole ble revet i 1922 da den nye skolen var tatt i bruk.

Juni

UKE	23	24	25	26	27
MANDAG	2	9	16	23	30
TIRSDAG	3	10	17	24	
ONSDAG	4	11	18	25	
TORSDAG	5 ^o	12	19	26	
FREDAG	6	13 ^o	20 ^o	27 ^o	
LØRDAG	7	14	21	28	
SØNDAG	1	8	15	22	29

Gamle Greverud skole - skolebilde fra 1917

Over: Skolebilde fra 1917 - da skolen hadde 47 elever.

Under: Gamle Greverud skole fotografert omkring 1920, Bergsjødammen ved Kongeveien i forgrunnen.

Gamle Greverud skole var en halvannen etasjes stor trebygning med en stor skolegård og hage rundt, innrammet av et stakittgjerde. Skolen lå mellom Bergsjøs eiendom og den nye Greverud skole, der parkeringsplassen til Vangen borettslag nå ligger.

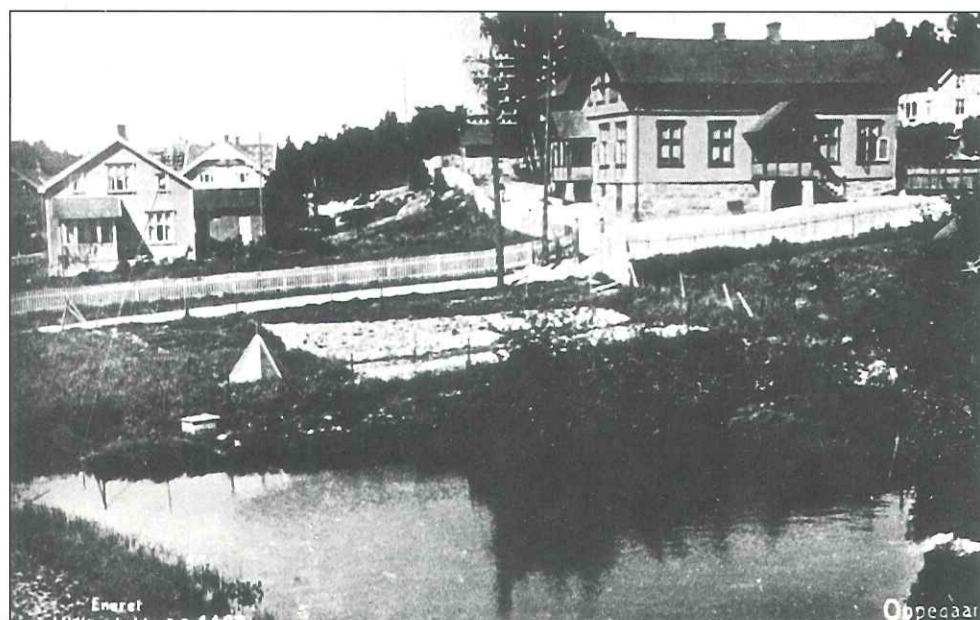
Skolen ble tatt i bruk i 1910 og revet i 1922. Materialene i huset ble benyttet til å bygge en lærerbolig, som også er revet senere. Skolen hadde syv klasser - det er mulig at småklassene gikk sammen to og to - og det var skole annenhver dag.

Læreren på bildet het Nicoline Johnsen og var gift med telegrafist Harald Johnsen, den første ordføreren i Oppegård, fra 1915 til 1922. Ole Borge var en av de andre lærerne. Han bodde på skolen og brukte hagen, blant annet til å dyrke poteter. Borges sønn Harald ble også lærer, og var knyttet til Greverud skole i mer enn 40 år.

Skolen hadde til å begynne med sløyd i annen etasje, men da elevtallet økte, ble også dette rommet brukt til vanlig undervisning - og sløyd ble sløyfet som fag. Det fortelles ellers at skolen hadde et lager av trebun-ner liggende i kjelleren. Disse ble visstnok utlånt til elever som hadde dårlig med fottøy. Men trebunnene var populære vinterstid - de var fine å skli med ...

Juli

UKE	28	29	30	31
MANDAG	7	14	21	28
TIRSDAG	1	8	15	22
ONSDAG	2	9	16	23
TORSDAG	3	10	17	24
FREDAG	4 ^o	11	18	25
LØRDAG	5	12 ^o	19	26 ^o
SØNDAG	6	13	20 ^o	27

Middelskolen i Kapellveien

Over: Oppegård kommunale høiere almenskole eller gjerne kalt Middelskolen.

Under: Skolebilde fra 1930 - ikke oppstilt ...

Den gamle folkeskolen ved Kolbotn kirke ble etterhvert for liten. Som erstatter for den mer enn 40 år gamle skolen ble det åpnet en ny skole på Kullebunden i 1914, tegnet av formannsskapssekretær Wilhelm Bærøe. Det er den skolen som i dag betegnes «Middelskolen» eller «Den gamle realskolen» og som ligger i Kapellveien. Den fungerte som barneskole frem til 1922 da den nåværende Kolbotn skole stod ferdig.

Skolebygningen ble deretter brukt som Oppegård kommunale høiere almenskole, altså middelskole. Middelskole ble opprettet i kommunen i 1921. Det første året holdt den til på Greverud nye skole. I 1922 ble også Kolbotn nye folkeskole ferdig. Folkeskolens elever, som fra 1915 hadde gått på skolen i Kapellveien, ble nå overflyttet dit. Fra 1922 flyttet Middelskolen inn i de ledige lokalene. Ved skolereformen i 1935 ble Middelskole erstattet med Realskole - og denne ble drevet i de samme lokalene frem til Oppegård som en av aller første kommunene i landet innførte Ungdomsskole. Den første klassen begynte på Ingieråsen høsten 1960.

Det var i mange år bare 1/4 av elevene som hadde friplasser på Middelskolen. Først fra 1948 ble skolepenger helt borte. Den gamle skolebygningen stod tom noen år, men måtte i 1963 tas i bruk til småklasser en kort periode mens Sofiemyr skole ble bygget.

August

UKE	32	33	34	35	
MANDAG	4	11 ^o	18 ^o	25 ^o	
TIRSDAG	5	12	19	26	
ONSDAG	6	13	20	27	
TORSDAG	7	14	21	28	
FREDAG	1	8	15	22	29
LØRDAG	2	9	16	23	30
SØNDAG	3 ^o	10	17	24	31

Nye Greverud skole - ferdig i 1921

Over: Den nye skolebygningen - med glasserte taksten ...
 Under: Den første klassen på Greverud skole, høsten 1921.

Første gang spørsmålet om en ny skole ved Greverud ble tatt opp, var i et herredsstyremøte mars 1916. Bare tre måneder senere ble de fremlagte tegningene godkjent. Det ble nedsatt en byggekomite som også skulle ta seg av byggingen av ny skole på Kolbotn. To nye og store skoler var et stort økonomisk løft for den heller fattige kommunen. Byggingen av Greverud skole startet våren 1920. Byggesummen for begge skolene var av arkitekt E. Erlandsen kalkulert til 1 million kroner. Den ble overskredet med 225.000 kroner - fordi man var inne i en kraftig prisstigningsperiode. Regnskapene viser at Greverud skole kostet kr. 653.973,97 og Kolbotn skole kr. 571.620,15. Greverud skole fikk svarte, glasserte takstein, mens Kolbotn skole på grunn av prisstigningen måtte nøye seg med de billigere uglasserte, brune taksteinene ...

Greverud skole stod ferdig i 1921, mens Kolbotn skole ble åpnet året etter. Begge de to store skolene vitner den dag i dag om stor framsynthet og dristighet hos både kommunestyre og komite. Uten forkleinselse for noen er det rett å nevne to menn som bar byrdene ved reisingen av skolene - skolestyrets formann og første ordfører Harald Johnsen og herredskasserer Wilhelm Bærøe.

September

UKE	36	37	38	39	40
MANDAG	1	8	15	22	29
TIRSDAG	2 ^o	9	16 ^o	23 ^o	30
ONSDAG	3	10 ^o	17	24	
TORS DAG	4	11	18	25	
FREDAG	5	12	19	26	
LØRDAG	6	13	20	27	
SØNDAG	7	14	21	28	

Nye Kolbotn skole - ferdig i 1922

Over: Den nye skolebygningen - med uglasserte takstein

Under: Oppførelse av «Snehvit og de syv dverger» på Ingieråsen ungdomsskole omkring 1960. Marianne Torp er Snehvit og Ann Lisbeth Morris den største dvergen.

Greverud skole ble tatt i bruk høsten 1921 og Kolbotn skole i 1922. Skolene er stort sett like - bortsett fra at Kolbotn skole er et speilbilde av Greverud skole. Sammen med byggingen av skolene sørget kommunen også for lærerboliger som etter datidens krav måtte sies å være meget tilfredsstillende.

For å greie utgiftene, måtte Oppegård kommune i 1920 ta opp et lån i Oslo Sparebank på en million kroner. Lånet skulle avdras over 27 år, med vel 37.000 kroner årlig. Denne gjeldsbyrden skulle bli tung å bære for kommunen - og var årsak til stor bekymring.

I «Oppegaards-Posten» for mars 1923 kan vi lese - «Den nye folkeskole på Kullebund er nu færdig. Som bestyrer er ansat lærer Ivar Vartdal. Skolen udmerker sig ved en vakker arkitektur, en dominerende beliggenhet og praktisk og moderne indredning. I kjelderetagen er der et prægtig skolekjøkken, opbevaringsrum og sløidsal. I 1ste etage er 4 store, lyse klasseværelser, lærerværelse, kontor og bibliotek. 2den etage er indrettet som første. I 3die etage er der et stort sangværelse og tegnesal. Disse kan danne en stor møtesal. I en sidebygning er der gymnastiksal, bad og vaktmesterbolig».

Oktober

UKE	41	42	43	44	
MANDAG	6	13	20	27	
TIRSDAG	7	14	21	28	
ONSDAG	1°	8	15	22	29
TORS DAG	2	9°	16°	23°	30
FREDAG	3	10	17	24	31°
LØRDAG	4	11	18	25	
SØNDAG	5	12	19	26	

Bots- og bededag 26. oktober

Greverud skole - utvidelse etterhvert nødvendig

Over: 5. klasse piker, Greverud skole i 1923. Legg merke til hvor lite bebyggelse det var i bakgrunnen mot Greverud og Myrvoll ...

Under: Grunnskolen har til formål å utvikle både åndelige og kroppslige evner. Alle Oppegårds skoler har i så måte rikelige muligheter - her Greverud med skøytebane.

Etterhvert som utbyggingen av Oppegård Syd gikk sin gang og Greverud skole lite fylte tidens krav, vedtok kommunestyret i 1968 å utarbeide planer for utvidelse og modernisering av skolen. Elevtallet ved skolen var i 1920 på 230 elever (11 klasser) - 1930 på hele 389 elever (14 klasser) - 1950 på 240 (14 klasser) - 1960 på 264 (12 klasser) og i 1970 på 231 elever (12 klasser).

Utvidelsen resulterte i et 1. byggetrinn, en ny skolefløy med 6 klasserom, bibliotek, sangrom, tannlege- og legekantor, toaletter og tilfluktsrom. Som 2. byggetrinn skjedde en modernisering av den gamle skolebygningen slik at Greverud skole høsten 1973 fremstod som et modernisert skoleanlegg - men fremdeles gjenstod ny kroppsøvningsavdeling. Det hele endte med et 3. byggetrinn - Idrettshallen som ble plassert vest for skolens idrettsbane og som åpnet våren 1981. Skolen disponerer hallen i skoletida. Mellombygget som forbinder «gamle-skolen» med den nye skolefløyen kom i 1986/87.

Flere lærere var knyttet til Greverud skole gjennom en årrekke. Ellen Jahren, Marie Munkeby, Torleiv Bratterud og Harald Borge hadde sin lærergjerning ved skolen i mer enn 40 år - og alle disse fire fikk Kongens fortjenestemedalje.

November

UKE	45	46	47	48
MANDAG	3	10	17	24
TIRSDAG	4	11	18	25
ONSDAG	5	12	19	26
TORS DAG	6	13	20	27
FREDAG	7 ^o	14 ^o	21	28
LØRDAG	1	8	15	22 ^o
SØNDAG	2	9	16	23
				30 ^o

Allehelgensdag 2., 1. søndag i advent 30. november

Julemåneden - med en god og deilig juleferie ...

Over: Fra skolekjøkkenet på Greverud skole i 1928 - 6. klasse og med Alvine Krosby som lærer. Helt til venstre Else Jørgensen, helt til høyre Else Andersen.

Under: Dette bildet måtte med, selv om det ikke er fra skolen. Tross alt - det er mange kommende skoleelever på juletreffesten i Oppegård Sanitetsforening i 1950 ...

Vi er kommet frem til julemåneden - med en god og deilig juleferie like om hjørnet. Mange skal til med julebakst - og de aller fleste av oss har vel gjennom skolekjøkkenet en gang i våre unge år måttet bake julekaker og lage marsipan til jul. Bildet fra skolekjøkkenet på Greverud skole vekker sikkert minner hos mange. Det var ikke elektriske komfyrer på skolen i 1928 - det var i 1938 at skolekjøkkenene i kommunen fikk hver sin elektriske komfyr - en stor begivenhet. Verre gikk det visstnok da med håndarbeidslærernes ønske om en elektrisk symaskin ...

Kalenderkomiteen vil takke for følget gjennom årets 12 måneder - med skolene i Oppegård som tema. Vi har vært gjennom 75-årsjubileer ved de to gamle og ærverdige skolene i kommunen vår - Greverud skole i 1996 og Kolbotn skole i 1997.

Ved inngangen til 1997 var skoleutbyggingen det store økonomiske løftet for Oppegård. Seks-åringene skulle inn i skolen - med derav følgende byggearbeider både ved Greverud, Kolbotn, Tårnåsen, Vassbonn og Østli skoler. Etter budsjettforslagene krever den planlagte skoleutbyggingen 61 millioner kroner i 1997 - totalt vil de nye skolebyggene koste 127 millioner kroner ...

God Jul!

Desember

UKE	49	50	51	52	53
MANDAG	1	8	15	22	29 ^o
TIRSDAG	2	9	16	23	30
ONSDAG	3	10	17	24	31
TORS DAG	4	11	18	25	
FREDAG	5	12	19	26	
LØRDAG	6	13	20	27	
SØNDAG	7 ^o	14 ^o	21 ^o	28	

1. juledag 25., 2. juledag 26. desember

Skoleminner fra mellomkrigsårene

Kaare Petersen har i heftet «Guttedager på Kolbotn» blant annet skrevet fra skoledagene i mellomkrigsårene. Vi synes hans erindringer bør deles av våre lesere - og har valgt å gjengi kapitlene «Skolene» og «Skoledagen». De to bildene viser Kolbotn skole og Middelskolen (Realskole fra 1935) - skoler mange av kommunens voksne befolkning har minner fra ...

Skolene

Den første skolen på Kolbotn, Gamleskolen, lå i krysset mellom Skiveien og Sønsterudveien, der hvor det nå er en rundkjøring. Det var en liten bygning med to klasserom og et kryppinn for læreren i loftsetasjen. Det var i bruk til den 1. verdenskrig, men ble erstattet av den «nye» skolen som lå i Mastemyrveien, nå Kapellveien. Så kom de store folkeskolene på Kolbotn og Oppegård omkring 1921. Dermed ble den «nye» skolen i Mastemyrveien ledig. Det hadde alt vært arbeidet lenge med å få en middelskole på Kolbotn, og det ble realisert i 1921.

Den «nye» skolen, som aldeles ikke var ny lenger, rommer lyse minner for hundrevis av elever. For de fleste av oss var vel årene på middelskolen de lykkeligste ungdomsårene.

Skolebygningen var egentlig ikke rare greiene. Den hadde fire klasserom, men ingen gymnastikksal, sløyd- eller sangværelse.

Vi hadde fire lærere, og blant dem var «Majoren» utvilsomt den mest populære. Han var opprinnelig yrkesmilitær, og det må ha vært en skjebnens tilskikkelse og tegn på forsvarets forfall at en så kunnskapsrik og eminent offiser kom til vår skole. Han var en glimrende pedagog, men vi guttene syntes nok han tok seg vel mye av jentene. Og han var diplomatisk. En av dem fikk følgende i sin karakterbok: «Elsa er noe ustø i sin matematiske oppfatning». Mer skånsomt kunne det vel ikke sies at det var gått i surr både Phytagoreaen og de hersens annengradsligningene.

Det «Majoren» lærte fra seg satt - før eller senere - men han var kanskje ikke den mest energiske i alle fag. Var det pent vær, var det alminnelig å gå på «botaniseringstur». Noe særlig botanikk lærte vi vel ikke på de turene, men populære var de. Og som alltid flokket jentene seg om «Majoren», mens vi guttene, litt misunnelige, holdt oss i bakgrunnen.

Med gymnastikken hendte noe av det samme. Langt utover høsten gikk vi i gymnastikktimen bortpå «fisker'n» for å bade. Og så lenge det var én som turde dyppe tærne uti, ble det betraktet som en fullgod gymnastikktime.

Det beste med «Majoren» var kanskje at han holdt oss i ørene og lærte oss folkeskikk. På skolefestene, og dem var det mange av, ble vi innprentet at vi skulle være høflige mot jentene og oppføre oss som herrer. Stod vi ute i skolegården med hendene i bukselommen en sur høstdag kom det med sersjantrøst: «Hendene opp av bukselommen, gutter!» Og så som en ettertanke: «Jeg skulle hatt dere på krigsskolen!» Og vi var i grunnen ganske stolte over at «Majoren» kunne tenke seg å ha oss som krigsskolekadetter.

En av lærerne, frk. Nathalie Steen, var en farverik og ganske spesiell dame. Hun underviste i tysk og geografi og var meget dyktig i sine fag. Men hun hadde en merkelig motvilje mot mange av jentene som hun herset med. Guttene kom stort sett lettere fra det.

Geografitimene var noe for seg selv. Hun brukte ikke vanlige kart, men tegnet før hver time på tavlen kart - uten navn - over de områder vi hadde i lekse. Og så ble det da vår oppgave å finne ut hva det var hun egentlig hadde tegnet, hvor byer og elver skulle plasseres, en i og for seg lærerik eksersis.

Men det fulgte ofte en liten episode med disse kartene. I timen etter, når vi hadde bestyrer Wettergren, en snill gammel mann med kalott på hodet, spurte vi ham alltid om han kunne gjette hvilken del av verden dette kartet viste. Og uten unntagelse gjettet han galt, til vår store fornøyelse.

Frk. Steen hadde et meget vanskelig gemytt og kunne være ganske oppfarende, men hadde også sans for humor. En regnværdsdag hun

hadde inspeksjon kalte hun til seg de nærmeste og spurte uventet: «Hva er jeg nå?» Vi hadde nok vår mening, men turde jo ikke si det. «Jo,» sa hun, i det hun viftet litt med paraplyen, «nå er jeg overspent og utilregnelig». Vi var så enig, så enig.

Skoledagen

Mange barn har spurt meg hvorledes skoledagen var i mellomkrigsårene. Mye var nok anderledes enn i dag. I småskolen satt vi to og to på hver vår pult. Øverst på pultelokket var det plass til blyant og penn og et blekkhus. Det var stor stas den dagen vi fikk skrive med blekk og penn.

Bakerste raden var den mest populære, - eller vindusrekka. Jentene satt for seg og guttene for seg. Det var strengt forbudt å sitte urolig eller hviske i timen. Vi kunne ikke tenke oss å snakke høyt uten når vi ble hørt i lekse. Helst skulle vi sitte med armene i kors. Men vi avreagerte jo i frikvarterene hvor det kunne gå ganske livlig for seg.

Det var stor skam å komme for sent. Det hjalp ikke å si at «klokka hjemme gikk for sakte». Gjentok det seg, eller vi gjorde noe annet som læreren ikke likte, kunne vi risikere å måtte «sitte igjen». Og det var veldig flaut. Nå var ikke elevene mer engler da enn nå, så det hendte jo at noen gjorde noe riktig galt slik som å skulke lekselesningen gang på gang, eller glemme oppgavebøkene hjemme. Da fikk de karakterboken med hjem med «anmerkning». Vi måtte ha skriftlig melding hjemmefra ved fravær.

Dagen begynte alltid med oppstilling i skolegården klassevis. Og det var gjerne konkurranse om hvilken klasse som kom først på rekke. Timen begynte med sang, som oftest en salme, og ellers var sangen en viktig del av skoledagen. Ikke alle likte det, men jeg syntes det var noe av det morsomste, særlig etter at vi lærte å synge tostent.

Læreren gikk alltid strengt etter læreboken. Vi fikk lekse «derfra og dit» som vi skulle kunne utenat, eller vi skulle lese riktig pent et stykke fra leseboken. Bibelhistorien ble forresten livet opp litt med bilder av Jesu liv.

Salmevers skulle pugges. Noen hadde lett for slikt, men det var et problem for mange som ikke hadde sans for vers. Men det var ingen bønn, pugges skulle det.

Vi måtte også pugge kongerekken helt fra Harald Hårfagre og oppover, men vi lærte ingenting om samtiden. Heller ikke lærte vi noe om så viktige ting som styre og stell i bygda eller om sosiale forhold. Det var vel noe vi skulle lære hjemme.

Regning var et av de mer populære fagene for dem som uten vanskeligheter kunne den lille og store multiplikasjonstabellen utenat og dessuten greide å multiplisere og dividere. Men også her var det veldig stor forskjell på dem som greide det, og dem som fant regning, særlig da

litt mer kompliserte oppgaver, håpløse. Men kravene var de samme til alle. Gikk det riktig ille for noen, risikerte de å «dumpe», - og måtte gå om igjen en klasse. Og det var det verste som kunne hende.

Størst glede hadde vi nok av gymnastikken og sløyden. Det var ikke så spennende det vi lagde; spekefjel, knivkasse, fuglebur og kanskje et balltre. Men vi lærte noe som var verdifullt for livet, orden og nøyaktighet, og ikke minst det å kunne høvle en planke i «plan og vinkel». For meg var sløyden grunnlaget for hobbyrommet oppover i årene.

Skjønnskrift var et annet ferdighetsfag som nok mange syntes var et ork. Jeg for min del fikk aldri skikk på alle de fine snirklene og det rette trykket på de små og store bokstavene. Og karakteren ble deretter. Tegning var morsommere. Den foregikk etter strengt optrukne regler, enten med linjal eller frihånd. Det var ikke snakk om noen personlig utfoldelse eller løssluppen fantasi der.

På middelskolen ble det jo litt mer interessant. Vi måtte gå opp til en prøve for å slippe inn i første middel. Og så bar det løs med tysk, matematikk og kjemi. Engelsk fikk vi i annen middel. Alt det nye gjorde skoledagen morsommere og mer innholdsrik. Og så ble det jo mer sosialt samvær mellom elevene fordi vi da var kommet i en alder hvor det for guttene var spennende med jenter, - eller for jentene med gutter, og hvor skolen lot oss arrangere både julefester og avslutningsfester om sommeren med lek og dans.

Det triste i denne tiden var at så mange av elevene falt fra. I min klasse begynte det 30 elever i første middel, men det var bare 16 som tok eksamen i tredje. Grunnene til frafallet var mange. Noen fikk jobb som fristet, eller de ble nødt til å arbeide for å spe på familiens inntekter. Andre manglet motivasjon til å skaffe seg en bedre utdanning. Det var sjelden evnen som sviktet.

Skoletannlegen - alle elevers store skrekk ...?

Det var dårlige tider i 1920- og 1930-årene for både kommune og skattytere, og til dels mye arbeidsledighet. Forsorgsbudsjettet var stort, enkelte år oppe i 40% av kommunebudsjettet. Det sosiale arbeidet berodde mye på hjelp fra blant annet sanitetsforeninger. Således gav Oppegård Sanitetsforening årlig hjelp til skolebarnas tannpleie.

Allerede i 1919 søkte skolestyret om kommunal skoletannpleie, men fikk avslag. For om mulig løse spørsmålet om skoletannpleie, tok Rudolf Knoph som da bodde i Oppegård Syd, kontakt med Oppegård Sanitetsforenings interesserte formann, fru Ingrid Eriksen. Med løfte om 500 kroner i årlig støtte fra Sanitetsforeningen vedtok kommunestyret i 1937 skolestyrets forslag om å innføre kommunal skoletannpleie. Kolbotn og Bålerud kvinneforeninger fulgte Sanitetsforenings eksempel og bidro med beløp helt til 1950. På daværende tidspunkt var det ikke alminnelig pålegg om pliktig skoletannpleie.

Johanne Bache ble ansatt - og hun begynte arbeidet februar 1938 med det mest nødvendige utstyret, som tildels var brukt inventar fra et annet tannlegekontor. Ansettelsen var et lykketreff - hun skjøttet gjerningen på en fremragende måte, helt til hun etter omtrent 30 års virke gikk av som pensjonist.

I 1939 ble også spørsmålet om skolefrokost tatt opp. Ingrid Eriksen og Oppegård Sanitetsforening støttet også dette tiltaket. Det ble vedtatt å gi skolebarna melk, som ble utdelt på skolen. Da tyskerne kom i 1940, ble det vansker med melkeleveringen, og ordningen ble derfor opphevet like etter den kom.

Man kan ellers lese følgende interessante overskrift i Østlandets Blad 18.2.1957 - «Forbud mot slikkerier på folkeskolene i Oppegård - Skolestyret og lærermøte går inn for Sigdalfrokosten» ...

På det ene bildet fra 1966/67 ser vi skoletannlege Johanne Bache og hennes assistent Mari Nilsen. På det andre bildet fra samme skoleåret ser vi fire av elevene i klasse 3A som demonstrerer riktig tannpuss (Kari Myrvoll, Tone Vestøl, Heidi Eng Rønningen, Eva Engebretsen).

Med bilde av skolefanen til Kolbotn folkeskole vil kalenderkomiteen takke for seg.
Overskuddet går til historielagsarbeid i kommunen.

Paul Barca

Birger Løvland

Willy Østberg